

ข่าวสาร งานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๖ เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

บทความย่อ

- การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา
- ความสัมพันธ์ระหว่างความนิยมเชิงการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

บทความ

- พาเที่ยว เกาะรัตนโกสินทร์ บ้านบาตร

“ข้อมูลมาตรฐาน วิชาการก้าวไกล รัฐสภาไทยก้าวหน้า”

สำนักวิชาการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา 118/1 อาคารทีปโกวิทาวเวอร์ ถนนพระราม 6 สามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทร. 02-3573130-31 โทรสาร 02-3573130

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ผลงานการวิจัยและบทความย่อ

- การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา.....๑
- องค์การปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาล : บทวิเคราะห์เชิงรัฐศาสตร์.....๔
- สภาพความต้องการขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี.....๗
- ความสัมพันธ์ระหว่างความโน้มเอียงทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....๕

บทความที่น่าสนใจ

- พาเที่ยวเกาะรัตน โกสินทร์
- บ้านบาตร

รายการวิจัยก้าวไกล

ข่าวสารงานวิจัย

- สรุปผลการวิจัยเรื่อง ระบบการวิจัยและพัฒนาในภาครัฐ อุดมศึกษา และเอกชน : สภาพและปัญหาของระบบตามระดับและลำดับความสำคัญของปัญหา
- ใช้หลักวิชะจัดระบบคูนน้ำชลประทาน

สาระน่ารู้งานวิจัย

- กรมวิทย์ถ่ายทอดสูตรโลชั่น
- ไม่สูบที่เสี่ยงมะเร็งปากมดลูก - เต้านม

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิจัย : การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา
โดย : สถาบันพระปกเกล้า
ปีการศึกษา : ๒๕๕๓

การศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ดำเนินการโดยสถาบันพระปกเกล้าเพื่อวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางในการปรับโครงสร้างและระบบงาน ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา อันจะนำไปสู่การเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติการกิจที่มีประสิทธิภาพ ความรวดเร็วในการทำงาน ความประหยัด ความกะทัดรัด บุคลากรปฏิบัติการกิจได้อย่างรวดเร็วและคุ้มค่า โดยนำเสนอในระดับหลักการ (high level design) ส่วนขอบเขตการศึกษาจะครอบคลุมการศึกษาโครงสร้างและวิเคราะห์ระบบงานหลักที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเปรียบเทียบกับโครงสร้างและระบบงานของหน่วยงานลักษณะเดียวกันในต่างประเทศ จากนั้นจึงนำมาพิจารณาสังเคราะห์ให้เหมาะสมกับการกิจที่ต้องให้บริการแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปตามกรอบที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

การศึกษานี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ๑) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูเกี่ยวกับโครงสร้างและการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีผู้รวบรวมไว้แล้วทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ๒) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามซึ่งประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ (ข้าราชการของทั้งสองสภา) และผู้ใช้บริการของสำนักงานเลขาธิการทั้งสองแห่ง ซึ่งได้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ๓) การประชุมกลุ่มย่อย (focus group) เพื่อสำรวจความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการและทัศนคติต่อการให้บริการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๔) การสัมมนาระดมสมองเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (stakeholders) เกี่ยวกับโครงสร้างและระบบงานในปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และแนวทางในอนาคต และเพื่อรายงานผลการศึกษาและเปิดรับฟังข้อคิดเห็น คำแนะนำต่าง ๆ อันนำมาสู่การปรับปรุงแก้ไขรายงานให้มีความถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และรายงานและรับฟังข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเฉพาะกิจ (อ.ก.ร. เฉพาะกิจ) เป็นระยะเพื่อนำไปสู่การออกแบบโครงสร้างและระบบงานที่เหมาะสม

การศึกษานี้ พบว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำเป็นต้องปรับ โครงสร้างและระบบงานตามภารกิจที่มีมากขึ้นตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เนื่องจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงไปนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการศึกษานี้ จึงเสนอให้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเสียใหม่ โดยยกเลิกกฎหมายจัดระเบียบราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เพื่อให้การบริหารข้าราชการของรัฐสภาเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง อันจะนำมาสู่การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา โดยที่ปัจจุบันการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภายังไม่เป็นอิสระออกจากฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการงบประมาณและการเงินของรัฐสภายังต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย กฎ และข้อบังคับ ตลอดจนการจัดสรรของฝ่ายบริหาร นอกจากนี้การจัดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐสภาตลอดจนระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภายังคงยึดระเบียบราชการฝ่ายบริหารเป็นหลัก อันเป็นการไม่สอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งองค์กรนิติบัญญัติและองค์กรบริหารต้องเป็นอิสระออกจากกัน ทั้งยังไม่สอดคล้องกับแนวทางใหม่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทั้งปวงมีอิสระแยกออกจากความครอบงำของราชการฝ่ายบริหารด้วย ยิ่งกว่านั้นการบริหารโดยยึดระเบียบราชการฝ่ายบริหารในปัจจุบันก็ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริงในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

หลักการพื้นฐานว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เป็นแนวคิดสำคัญที่นำไปสู่การจัดระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาที่แตกต่างไปจากการจัดระเบียบการบริหารราชการพลเรือนของฝ่ายรัฐบาล โดยให้ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ และตรากฎหมายใหม่เพียงฉบับเดียว โดยใช้ชื่อว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ในทำนองเดียวกันกับที่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทั้งหลายมีกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่กำหนดอิสระในการบริหาร ในงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และอิสระในการบริหารงานบุคคล อาทิ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม เป็นต้น

สาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวจะต้องสะท้อนหลักการข้างต้นในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ก. จัดองค์กรบริหารสูงสุด ซึ่งแบ่งกันรับผิดชอบ ดังนี้

- องค์กรระดับนโยบาย

: ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หน้าที่คล้ายนายกรัฐมนตรีในราชการบริหาร คือ กำกับโดยทั่วไปในการบริหารหน่วยธุรการในสังกัดส่วน ประธานรัฐสภา ก็จะทำหน้าที่คล้ายนายกรัฐมนตรีในการกำกับโดยทั่วไปในการบริหารหน่วยธุรการ หรือส่วนธุรการร่วม

: คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการกิจการวุฒิสภา เป็นคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ๓ ประเภทหลักคือ

๑. อำนาจวางกฎเกณฑ์ทั่วไป (regulatory power) โดยเฉพาะการให้ความเห็นชอบประกาศสภาผู้แทนราษฎร หรือ ประกาศวุฒิสภา
๒. อำนาจกำหนดนโยบายทั่วไป (policy making) โดยผ่านการอนุมัติมาตรฐานและแผนปฏิบัติงาน และอนุมัติงบประมาณหน่วยราชการในสังกัดตน แต่ไม่มีอำนาจบริหารสั่งการ
๓. อำนาจให้คำแนะนำ (advisory function) เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพงาน

: สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือทั้งสองสภา ทำหน้าที่คล้ายคณะรัฐมนตรีของฝ่ายบริหารที่อนุมัติเรื่องสำคัญ ๆ อาทิ การจัดตั้งหน่วยราชการเป็นนิติบุคคล การเห็นชอบประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ประกาศรัฐสภาเรื่องการบริหารกองทุนการพิจารณางานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

- องค์การระดับปฏิบัติงาน

ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา หัวหน้าหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นผู้บังคับบัญชาและบริหารสั่งการหน่วยงานในบังคับบัญชาและรับผิดชอบใน ผลงานรวม แต่อาจไม่ต้องรับผิดชอบใน วิธีปฏิบัติงาน ที่มอบให้หัวหน้าส่วนในบังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้งานรวดเร็วไม่ต้องผ่านการลงนามของผู้บังคับบัญชาสูงสุดทุกเรื่อง

ข. การแยกหน่วยราชการเป็น ๓ ประเภท อันได้แก่

หน่วยราชการในสังกัดสภาผู้แทนราษฎร หน่วยราชการสังกัดวุฒิสภาและหน่วยราชการร่วมที่ใช้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อความประหยัดและประสิทธิภาพ

สำหรับการจัดตั้งหน่วยราชการเป็นนิติบุคคลก็จะมีระบบการตรวจสอบไม่ให้จัดตั้งตามอำเภอใจ โดยต้องผ่านคณะกรรมการกิจการแต่ละสภา และผ่านสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือทั้งสองสภาด้วย

ค. การให้มีการบริหารที่หลากหลาย

นอกจากมีการบริหารหน่วยงานแบบราชการแล้ว ยังให้บริหารแบบเลี้ยงตัวเองได้ในรูปส่วนราชการ (ภายใน) หรือหน่วยราชการ (นิติบุคคล) ที่เรียกเก็บค่าบริการ และแบ่งปันกับการให้บริการของบุคคลภายนอก

ชื่อเรื่องวิจัย : องค์การปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาล : บทวิเคราะห์เชิงรัฐศาสตร์
 โดย : นางจันทนา สุทธิจารี
 หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
 ปีการศึกษา : ๒๕๔๓

การศึกษาวิจัยเรื่อง องค์การปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาล : บทวิเคราะห์เชิงรัฐศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจ บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทของสุขาภิบาล กระบวนการดำเนินงาน ฐานะการเงินการคลัง การบริหารบุคลากร การมีส่วนร่วมของประชาชน และทัศนคติของประชาชนต่อหน่วยการปกครองสุขาภิบาล

๒. เพื่อศึกษาข้อดี และปัญหาของสุขาภิบาล วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหขององค์การปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาล

๓. ตั้งเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวคิดพึงประสงค์ขององค์การปกครองท้องถิ่นที่จะนำมาแทนสุขาภิบาลเดิมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัย ๖ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจ บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทของสุขาภิบาล กระบวนการดำเนินงาน ฐานะการเงินการคลัง การบริหารบุคลากร การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อสุขาภิบาล โดยวิธีวิจัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ วิจัยเชิงสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อสุขาภิบาลในพื้นที่กรณีศึกษา โดยเลือกพื้นที่เขตสุขาภิบาลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ จากจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตสุขาภิบาล จำนวน ๑๒,๕๐๒ คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% จำนวน ๓๘๕ คน

ขั้นตอนที่ ๓ ใช้การวิจัยเชิงอนาคตแบบ ethnographic delphi future research เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อสุขาภิบาลในอดีต – ปัจจุบัน และคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการปกครองท้องถิ่นทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ จำนวน ๑๕ คน

ขั้นตอนที่ ๔ นำข้อมูลจากผลการวิจัยขั้นตอนที่ ๑, ๒, ๓ (ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับสุขาภิบาล การกระจายอำนาจการปกครอง การเมืองการปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

พัฒนาชนบทเป็นกรอบในการวิเคราะห์) มาสังเคราะห์แล้วนำเสนอแนวคิดของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ระดับสุขาภิบาลที่เหมาะสมในอนาคต (โดยใช้แนวคิดการกระจายอำนาจหลักการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน หลักการเกี่ยวกับการกิจของรัฐระดับชาติและระดับท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับระบบการคลังเพื่อการกระจายอำนาจ แนวคิดการพัฒนาชนบทในทศวรรษหน้า และแนวคิดบทบาทขององค์กรชุมชน ในการพัฒนาชนบทเป็นกรอบในการสังเคราะห์)

ขั้นตอนที่ ๕ นำแนวคิดขององค์การปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาลในอนาคตที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นจากอดีตผู้บริหารสุขาภิบาล จำนวน ๒๐ คน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาล จำนวน ๒๐ คน เพื่อปรับปรุงให้ได้แนวคิดที่เหมาะสมมากขึ้น

ขั้นตอนที่ ๖ สรุปแนวคิดขององค์การปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาลที่เหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่า

สุขาภิบาล ก่อนที่จะเปลี่ยนรูปแบบเป็นเทศบาลตำบล เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๒ นั้น เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุดที่ผูกพันกับกระทรวงมหาดไทยและราชการส่วนภูมิภาคอย่างใกล้ชิด ในลักษณะความสัมพันธ์แนบแน่น ด้วยบทบาทการควบคุม สั่งการ กำกับ ดูแล และอุดหนุน ในรูปแบบคณะกรรมการที่ใช้ระบบคานอำนาจระหว่างกรรมการจากการแต่งตั้งจากราชการส่วนภูมิภาคกับกรรมการจากการเลือกตั้ง ตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหารบางแห่งที่รายได้ถึงเกณฑ์มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม และบางแห่งที่รายได้ไม่ถึงเกณฑ์ เป็นโดยตำแหน่งข้าราชการประจำในส่วนภูมิภาค บุคลากรประเภทพนักงานสุขาภิบาล ไม่มีระเบียบรองรับชัดเจนต้องให้ข้าราชการประจำมาช่วยเหลือปฏิบัติงาน กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้พิจารณากำหนดขอบเขตพื้นที่ที่เป็นลักษณะผสมระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท ที่มาของแหล่งรายได้จำกัดอยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย บทบาทในการพัฒนาชนบทเป็นด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ความสะอาด ป้องกัน บรรเทา สาธารณภัย และสาธารณสุขเป็นหลัก เป็นหน้าที่ที่ตายตัว ไม่มีการปรับเปลี่ยนตามบริบทแวดล้อมของสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนจำกัดเฉพาะการมีสิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการเท่านั้น

ทัศนคติของประชาชนต่อสุขาภิบาล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังคุ้นเคยกับภาพของสุขาภิบาลที่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกของราชการมาโดยตลอด กรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนมิได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเท่าที่ควรในบทบาทหน้าที่ ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลยังอยู่ในระดับน้อย ในส่วนของกรรมการโดยการแต่งตั้งหรือ โดยตำแหน่งก็มีภาพลักษณ์ของ “ผู้ปกครอง” มากกว่าผู้ดูแลทุกข์สุขของประชาชน ประชาชนประเมินว่าบทบาทหน้าที่ของสุขาภิบาล คือ บทบาทในการดูแลกิจการสาธารณะ อันเป็นความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความสะอาด

ข้อดีของสุขาภิบาลในแ่งมูมของรัฐ สุขาภิบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด และมีความสำคัญในการทำงานพัฒนาชนบทในด้านการบำบัดทุกข์บำรุงสุข ในแ่งมูมของประชาชนพอใจที่จะให้มีหน่วยการปกครองระดับสุขาภิบาลอยู่ต่อไปเพื่อให้มีบทบาทหลักในการดูแลทุกข์สุขด้านบริหารสาธารณะต่าง ๆ ในท้องถิ่น ส่วนที่ประชาชนระบุชัดเจนว่าเป็นข้อดีคือ รูปแบบคณะกรรมการและขนาดของหน่วยการปกครอง รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ผสมผสานระหว่างการเริ่มต้นความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท

สุขาภิบาลมีปัญหาที่สำคัญคือ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ จึงขาดความเข้มแข็งในฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่แท้จริง ประชาชนมองภาพบทบาทฐานะของสุขาภิบาลเป็นหน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาคมากกว่าส่วนท้องถิ่น เพราะการครอบงำโดยบทบาทของราชการส่วนภูมิภาค ประชาชนไม่ได้คาดหวังบทบาทที่เป็นนามธรรม คือการพัฒนาจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง

สำหรับแนวคิดของหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาลที่เหมาะสมในอนาคตปรากฏผลดังนี้ สุขาภิบาลควรมีความสัมพันธ์กับราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในความสัมพันธ์แบบแนวนอน ในลักษณะการประสานงาน ร่วมดำเนินกิจกรรมบางประการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โครงสร้างเป็นรูปแบบกรรมการเช่นเดิม แต่ผู้บริหารต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ตำแหน่งสูงสุดของผู้บริหารต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ใช้ระบบการคานอำนาจโดยบทบาทของประชาชนโดยตรงผ่านสภาประชาชนในการร่วมกำหนดนโยบาย ทำกิจกรรมและตรวจสอบถอดถอนผู้บริหารหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้ มีอำนาจคัดเลือกสรรหาพนักงานสุขาภิบาลของตนเองตามระบบคุณธรรม รับผิดชอบในพื้นที่ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างเมืองกับชนบทโดยเฉพาะอย่างแท้จริง มีอำนาจในการหารายได้กว้างขวางมากขึ้นในกรอบของการพึ่งตนเองเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นควรเพิ่มเติมคือเพิ่มหน้าที่ทางสังคม ตรวจจับบังคับได้มากประเภทขึ้นตามลักษณะของปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เน้นการสร้างคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีหน้าที่ดูแลจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่กำหนดไว้ตายตัว

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การนำแนวคิดใหม่มาใช้ให้มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นที่การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกทางการเมือง สร้างความเข้มแข็งของการเป็นองค์กรชุมชนทางการเมืองแก่ประชาชนในพื้นที่ปกครองก่อน เพื่อเป็นพลังสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่นตามแนวคิดที่นำเสนอ

ชื่อเรื่องวิจัย : สภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

โดย : จำลอง กิตติศรี

ปีการศึกษา : ๒๕๔๔

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ในด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน และเพื่อเปรียบเทียบสภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งเพื่อค้นหาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตั้งอยู่ในอำเภอในเขตการศึกษา ๘ อำเภอ ๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๑๐๐ แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสุ่มมาจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ ๕ คน รวม ๕๐๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติเอฟ รวมทั้งการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ้และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในกรณีที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. สภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

๒. เมื่อเปรียบเทียบสภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน บุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคลากรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือต่ำกว่า ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านการบริหารหลักสูตร บุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคลากรที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอน บุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคลากรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ในด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน บุคลากรที่มีอาชีพรับราชการมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคลากรที่มีอาชีพเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ ส่วนในด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน บุคลากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพความพร้อมไม่แตกต่างกัน

๓. ปัญหา/อุปสรรค ได้แก่ สมาชิกบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ขาดงบประมาณ ขาดการประสานงานที่ดี ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีข้อเสนอแนะได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น ควรจัดให้มีการประชุมร่วมในรูปของประชาคมตำบล ควรจัดทำและนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การเมืองในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายกำลังคน

โดย : คณิงนิจ ดวงจิตร

สถาบัน : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา : ๒๕๔๑

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในกรณีนโยบายกำลังคนภาครัฐ ในขอบข่ายของกระทรวงที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง ๔ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีสมมติฐาน ๓ ประการคือ

๑. ภายใต้โครงการทางการเมืองระบบรัฐสภาและการรวมศูนย์อำนาจทางการบริหารเข้าสู่ส่วนกลาง ส่งผลให้ฝ่ายการเมืองต้องอาศัยกลไกของข้าราชการเป็นเครื่องมือในการขยายการปฏิบัติงานในภารกิจสำคัญที่เอื้อประโยชน์ต่อความชอบธรรมทางการเมืองและฐานคะแนนเสียง ทำให้ฝ่ายการเมืองขาดความจริงจังต่อนโยบายกำลังคน เป็นผลให้นโยบายขาดความชัดเจน

๒. นโยบายกำลังคนส่งผลกระทบต่อองค์กรของระบบราชการ ส่งผลให้เกิดแรงต้านจากหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง มักมีการอ้างภารกิจที่มีต่อ

ประชาชนและสนองนโยบายของรัฐ เพื่อคงไว้ซึ่งกำลังคนในการปฏิบัติงานทั้งนี้ มีผลประโยชน์ด้านตำแหน่ง อำนาจ และงบประมาณของหน่วยงานและข้าราชการอยู่เบื้องหลัง

๓. จากปัจจัยของโครงสร้างทางการเมืองและขององค์กรราชการที่มีผลประโยชน์ และความ ต้องการที่เกื้อกูลกัน ส่งผลให้ข้าราชการการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำร่วมมือกันไม่ผลักดันให้นโยบาย กำลังคนบรรลุผลในทางปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบายไม่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายกำลังคนไปปฏิบัติแต่อย่างใด แต่ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกำลังคนไปปฏิบัติคือ การนำนโยบายกำลังคนไปปฏิบัติเกิดแรงต้านจากหน่วยงานราชการทั้งสี่กระทรวง โดยอ้างภารกิจที่มีต่อประชาชน และการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เป็นเหตุผลเพื่อคงไว้ซึ่งกำลังคนของหน่วยงานตน รวมทั้งการปฏิบัติ นโยบายยังขาดความร่วมมือจากข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ เพราะต่างมีผลประโยชน์ซึ่งกัน และกันต่อการขยายตัวของกำลังคน จึงทำให้การนำนโยบายกำลังคนไปปฏิบัติยังไม่ประสบผลสำเร็จ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างความโน้มเอียงทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 โดย : รณกร สายสิญจน์
 สถาบัน : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ปีการศึกษา : ๒๕๔๒

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความโน้มเอียงทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล คือ การใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ จำนวน ๓๕๒ คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC, สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และ ค่าไค-สแควร์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างสูงในกิจกรรมที่ทำได้ง่าย ไม่ เสียเวลา ไม่เสียเงินหรือเสียแรงงานได้แก่ การรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อชนิดต่าง ๆ การไปใช้สิทธิ

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่มีส่วนร่วมน้อยลงในกิจกรรมที่ต้องเสียเวลา เสียเงิน หรือเสียแรงงาน ได้แก่ การรณรงค์หาเสียงให้พรรคการเมือง การสนับสนุนด้านการเงินแก่นักการเมืองและพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

สำหรับความโน้มเอียงทางการเมืองที่วัดด้วยความเกี่ยวข้องกับองค์การของบุคคล และความรู้สึกในด้านความสามารถทางการเมืองของบุคคล พบว่า ร้อยละ ๔๐.๖ เป็นสมาชิกองค์การ ร้อยละ ๒๑.๕ มีตำแหน่งในองค์การ ร้อยละ ๖๓.๑ มีความรู้สึกในด้านความสามารถทางการเมืองในระดับสูง

การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความโน้มเอียงทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวแปรควบคุมพบว่า ความสัมพันธ์ยังคงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะมีความแตกต่างในตัวแปรควบคุม ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ที่มีความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์กับองค์การของบุคคล และความรู้สึกในด้านความสามารถทางการเมืองของบุคคลในระดับสูง จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงไม่ว่าจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงหรือต่ำ

บทความที่น่าสนใจ

พาเที่ยว เกาะรัตนโกสินทร์ บ้านบาตร

เมืองไทยเราทุกวันนี้เหมือนกับเรารอปาฏิหาริย์ ให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศฟื้นคืนสภาพโดยเร็ว เหมือนกับวันนี้เวลานี้เรากำลังอยู่ท่ามกลางฤดูฝนที่เต็มไปด้วยพายุ ฟ้าคะนองแถมระยะนี้ข่าวคราวน้ำท่วมตลอดตั้งแต่ต้นเดือนกันยายน - ตุลาคม ที่ผ่านมามีทำให้พี่น้องไทยหลายจังหวัดเดือดร้อนไปตาม ๆ กันกับภัยธรรมชาติ อย่างเข้าเดือนพฤศจิกายน ฟ้าฝนเริ่มซาแต่ธรรมชาติก็หอบความหนาวเย็นเข้ามาแทนที่ ปีนี้กรมอุตุบอกว่าจะหนาวเร็ว และนานกว่าปกติ สำหรับผู้ที่อยู่ในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร คงจะไม่ได้รับผลกระทบสักเท่าไร แต่ผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดโดยเฉพาะทางภาคเหนือและภาคอีสานต้องต่อสู้กับธรรมชาติกันต่อไป แต่ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น คนไทย พี่ไทยเราก็ยิ้มได้เสมอ สมกับสมญานามสยามเมืองยิ้ม โดยแท้

ในส่วนของกรุงเทพมหานครนั้น ปีที่ผ่านมาก็ได้ฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๒๐ ปี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทีนี้ลองมาดูซิว่าบนเส้นทางรอบเกาะรัตนโกสินทร์มีสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่างที่หลายท่านอาจยังไม่ทราบที่มา คำานานแห่งประวัติศาสตร์ เกาะรัตนโกสินทร์

นับเนื่องแต่เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงปราบดาภิเษก และเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินสยาม เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ พระองค์ได้ทรงย้ายราชธานีเดิม จากฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระมายังฝั่งตะวันออก ด้วยทรงเห็นว่าที่ตั้งของราชธานีเดิม คือ กรุงเทพมหานครนั้น มีแม่น้ำไหลผ่านกลางเมือง ทำให้ยากแก่การรักษาเมือง หากมีข้าศึกมาประชิดพระนคร และในวันที่ ๒๑ เมษายน ปีเดียวกัน ก็ได้มีพระราชพิธียกเสาหลักเมือง จากนั้นก็เริ่มสร้างกรุงรัตนโกสินทร์เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก

เขตเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน

เริ่มจากบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกถึงแนวคลองคูเมืองเดิม (คลองโรงไหม - คลองตลาด) ถือว่าเป็นเขตที่มีความสำคัญสูงสุดเพราะเป็นที่ตั้งของพระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดารามและวัดบวรสถานสุทธาวาส หรือวัดพระแก้ววังหน้า ซึ่งอยู่ในบริเวณวิทยาลัยนาฏศิลป์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดราชประดิษฐ์สถิติมหาสิมาราม และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สถานที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ สภาวัฒนธรรมสำคัญคือ สนามหลวง สถาบันราชการ สถาบันการศึกษา และอาคารเก่าตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ เช่นวังสราญรมย์ กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

แห่งชาติ กรมศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยนาฏศิลป์ รวมทั้งอนุสรณ์สถาน เช่น ศาลหลักเมือง แม่พระธรณีบีบมวยผม

เขตเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นกลาง

เริ่มจากแนวคลองคูเมืองเดิมจนถึงแนวคลองรองกรุง (คลองโอ่งอ่าง – คลองบางลำภู) วัดราชนัคคาราม วัดเทพธิดาราม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคอกแถวรุ่นเก่า ๆ เช่น บริเวณริมถนนบำรุงเมือง ถนนอัษฎางค์ ถนนตะนาว ถนนบ้านหม้อ บริเวณท่าพระจันทร์ แพร่งนภา แพร่งภูธร แพร่งสรรพศาสตร์ มีถนนสายสำคัญ คือ ถนนเจริญกรุง บำรุงเมือง และเฟื่องนคร ซึ่งเป็นถนนสายหลักของสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ยุคต้นๆ ถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นถนนที่แสดงถึงการเริ่มเข้าสู่ยุคพัฒนาประเทศตามแบบอิทธิพลตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ ๕ และคลองเก่า คือ คลองคูเมืองเดิม คลองรอบกรุงและคลองหลอดทั้ง ๒ สาย

เขตกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

เริ่มตั้งแต่แนวคลองรอบกรุงถึงคลองผดุงกรุงเกษม มีวัดสำคัญคือ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดโสมนัสวรวิหาร วัดเทพศิรินทราวาส เป็นต้น และสาธารณูปการที่เพิ่งเริ่มมีขึ้นในกรุงรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ เช่น สถานีรถไฟหัวลำโพง ที่ทำการของการรถไฟฯ การประปานครหลวง กรมโยธาธิการ ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น

เมื่อทราบประวัติของเกาะกลางเมืองแห่งนี้แล้ว หากสนใจก็ยังคงมีสถานที่ และประวัติศาสตร์อีกมาก ที่รอให้เราศึกษาและค้นคว้า โดยที่ท่านสามารถแวะเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน อย่าปล่อยให้ประวัติศาสตร์ของชาติ เป็นเพียงหน้ากระดาษที่ให้เด็ก ๆ ท่องจำเพียงอย่างเดียว ว่าง ๆ ก็พาลูกหลานไปชื่นชมสถานที่ต่าง ๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์กันได้ทุกวัน

ที่มา : อารยะธรรมไทย มีสายใยผูกพัน

www.thaitobacco.or.th

จิรพรรณ กาญจนอุดม : เรียบเรียง

ย้อนอดีตที่ “บ้านบาตร”

ในกรุงเทพฯ ยังมีแหล่งงานฝีมือซึ่งทำกันมานับนานแต่ครั้งบรรพบุรุษหลงเหลืออยู่แต่ผู้คนส่วนใหญ่มักเพียงผ่านเลย มากกว่าจะนึกย้อนถึงเรื่องราวแต่อดีต เช่น การทำบาตรที่บ้านบาตร อันเป็นที่มาของชื่อถนนบ้านบาตร เป็นหมู่บ้านกลางเมืองบางกอก ที่ยังคงทำงานหัตถกรรมอยู่ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม ปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่ครอบครัว ช่างทำบาตรของบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร บางครอบครัวสืบทอดงานมาจากปู่ในสมัยรัชกาลที่ ๕ และยังคงประกอบอาชีพทำบาตรเลี้ยงครอบครัวอยู่จนทุกวันนี้ การทำบาตรตามแบบแผนโบราณที่บ้านบาตร ช่างจะทำเฉพาะตัวบาตรเท่านั้น ฐานบาตรและฝาบาตรถูกคัดต้องไปหาซื้อเองซึ่งก็หาซื้อได้ไม่ยาก เพราะขนาดของบาตรจะมีขนาดมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันอยู่แล้ว ทีนี้ลองมาดูวิธีทำบาตรแบบโบราณของบ้านบาตรกันบ้าง

วิธีการทำบาตรตามแบบแผนสมัยโบราณเริ่มจากการนำเหล็กขนาด ๓ แผ่นต่อหนึ่งหุ่น มาตัดเป็นกากบาทด้วยกรรไกรฉวยฉม (กรรไกรเหล็กค้ำยาว) ใช้ตัดแผ่นเหล็กได้ขนาดของแผ่นเหล็กที่ตัดเป็นรูปกากบาทนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของบาตร ที่เราต้องการจะทำโดยมีขนาดบาตรที่นิยมทำกันอยู่ ๒ ขนาด คือ ขนาดปากกว้าง ๘ นิ้ว และ ๕ นิ้ว แผ่นเหล็กที่นำมาตัดเป็นรูปกากบาทนี้จะเป็นโครงหลักของบาตรที่ช่างบาตรเรียกว่า “กง”

ภายหลังจากตัดแผ่นเหล็กเป็นรูปกากบาทหรือกงแล้ว ก็จะต้องเข้ากง คือเชื่อมเข้ากับขอบปากบาตร จากนั้นจะต้องตัดแผ่นเหล็กที่เรียกว่า หน้าวัว อีกสี่แผ่นตามขนาดพอดีกับช่องว่างหน้าวัวมีรูปร่างคล้ายหน้าวัว หรือกลีบบัว แผ่นหน้าวัวนี้จะต้องตัดให้โค้งเล็กน้อย เพื่อให้ประกอบเข้ากับกงได้พอดีและจะต้องจักขอบทุกด้านเป็นฟันปลาทั้งหมด เพื่อจะนำไปเชื่อมเข้ากับกง เมื่อต่อขอบกับกงแล้วก็ให้นำหน้าวัวมาประกอบเข้ากับกง แล้วจะต้อง “เกาะปลิง” คือย่ำรอยต่อให้แน่น และเกาะกันสนิทโดยการคว่ำบาตรที่ขึ้นรูปไว้นี้ลงบนแท่งเหล็กที่มีหัวกลมมนที่เรียกว่า ลูกกะล่อน แล้วใช้ค้อนตีให้แนวรอยต่อเรียบก็จะได้บาตรตามต้องการ แต่ยังมีรูปร่างเป็นเหลี่ยม ๆ จะต้องตกแต่งให้ได้รูปทรงที่สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

การทำบาตรขั้นต่อไปคือ “การเป่าเล่น” ให้อายุต่อของส่วนบาตรเชื่อมเป็นเนื้อเดียวกัน การเป่าเล่นช่างจะเริ่มตั้งแต่การเตรียมผงทองแดง ด้วยการนำแท่งทองแดงมาถูด้วยหางกระเบน ให้ได้ผลทองแดงแล้วนำไปผสมน้ำประสานทองโรยลงบนตะเข็บรอยต่อของบาตรโดยนำเอาบาตรจุ่มน้ำเสียก่อน การโรยผงทองแดงจะต้องโรยแต่น้อย และสม่ำเสมอเพื่อให้การเป่าเล่นเรียบ เสร็จแล้วจะต้องนำบาตรไปเผาไฟในเตาเป่าเล่น มักใช้เตาถ่านที่เป่าลมให้ถ่านคุโชนอยู่ตลอดเวลา

บาตรที่นิยมใช้กันมาแต่โบราณมี ๒ ขนาด คือ ขนาดปากกว้างประมาณ ๗ - ๘ นิ้ว ซึ่งเป็นบาตรขนาดเล็กที่ใช้ทั่วไป และขนาดปากกว้าง ๕ นิ้ว เป็นบาตรขนาดใหญ่สำหรับพระที่ฉันท์มือเดียว รูปทรงของบาตรก็ยังคงแตกต่างกัน เช่น ทรงลูกจัน เป็นทรงป้อม ๆ อย่างผลจัน ทรงลูกอินคล้ายทรงลูกจันแต่ขนาดใหญ่กว่า ทรงมะนาวรูปร่างค่อนข้างกลมอย่างผลมะนาว แต่ตัดส่วนที่เป็นปากออกประมาณหนึ่งในสี่ ทรงตะโก เป็นแบบที่มีรูปร่างอย่างผลตะโกหรือลูกตะโก คือ รูปร่างคล้ายไข่ไก่แต่กลมกว่าม่นกว่า บาตรรูปทรงต่าง ๆ นี้ ช่างจะทำตามความต้องการของลูกค้า

บ้านบาตรเป็นแหล่งหัตถกรรมที่สำคัญของกรุงเทพฯ ที่ต้องต่อสู้กับงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่ จึงน่าหวังว่า หัตถกรรมไทยประเภทนี้จะสูญสิ้นไปไม่วันใดก็วันหนึ่ง จึงอยากจะทำให้ผู้ให้ความสนใจ หรือหน่วยงานของรัฐได้ยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือ และรักษางานหัตถกรรมดี ๆ ของไทยเอาไว้ จะได้ไม่เหลือแต่เพียงชื่อ เพราะนี่คือตำนานหัตถกรรมอันเก่าแก่ ที่เป็นหนึ่งในเมืองไทย และครอบครัวของไทยที่ยังคงประกอบอาชีพช่างทำบาตรเลี้ยงครอบครัวสืบทอดสมัยตลอดมา

หากใครต้องการจะไปเยี่ยมชมวิธีการทำบาตร ก็สามารถไปดูได้ที่ ช. บ้านบาตร ถ. บริพัตร เขตป้อมปราบ กทม. เมื่อไปถึงแล้วก็ลองสอบถามหา คุณมยุรี เสือศรีเสริม (ช่างไก่) ซึ่งเป็นเจ้าของงานฝีมือนี้เพียงเจ้าเดียวในประเทศไทยที่ยังคงทำอยู่ แล้วท่านจะได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกันเองเปรียบเสมือนลูกหลานเลยทีเดียว

ที่มา : อารยธรรมไทยมีสายใยผูกพัน
 โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง
 จิรพรรณ กาจนอุดม : เรียบเรียง

รายการวิจัยก้าวไกล

ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา

ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา

คลื่น FM. 87.5 MHz

๑. การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามมาตรา ๒๘

ออกอากาศ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

โดย... ผศ. อุดม รัฐอมฤต และคณะ

เรียบเรียงโดย : นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนากคน การศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ : ก้าวมัน ทันโลก

ออกอากาศ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

โดย...ศ.ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต

เรียบเรียงโดย : นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

๓. การประนอมข้อพิพาทในคดีอาญา : แนวทางสันติ

ออกอากาศ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

โดย... รศ. ประธาน วัฒนวานิชย์

เรียบเรียงโดย : นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

๔. งามล้ำมนาวิชาการและนิทรรศการ “ความรู้เพื่อชีวิต” ๑๐ ปี สกว. ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๓

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ออกอากาศ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

โดย... นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

ข่าวสารงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย เรื่อง ระบบการวิจัยและพัฒนาในภาครัฐ อุดมศึกษา และเอกชน : สถานภาพ และปัญหาของระบบตามระดับและลำดับความสำคัญของปัญหา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานภาพและปัญหาของระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศ และเพื่อศึกษาระดับความเข้มข้นของปัญหาและลำดับความสำคัญของปัญหา รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะของการแก้ไขปัญหาของระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๑,๑๒๓ ราย เป็นผู้บริหารงานวิจัย ๔๕๗ ราย และนักวิจัย ๖๖๖ ราย เป็นภาครัฐ ๓๕๖ ราย ภาคอุดมศึกษา ๔๐๘ ราย และภาคเอกชน ๓๕๙ ราย ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบค่าที (T-test)

ผลการวิจัย

๑. จากการศึกษาสถานภาพการวิจัยและพัฒนาของประเทศจากอดีต ปัจจุบันไม่ว่าจะในภาครัฐ อุดมศึกษา หรือเอกชน อยู่ในสถานภาพที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กล่าวคือ งบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยบุคลากรการวิจัย รวมทั้งเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการวิจัยมีไม่เพียงพอ นโยบายและแผนการวิจัยของชาติ รวมทั้งผลงานวิจัยถูกนำไปใช้ในวงแคบ กฎ ระเบียบราชการไม่เอื้อต่อการพัฒนาการวิจัยของประเทศ ขาดกลไกเชื่อมโยงความร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานวิจัยและภาคเอกชนไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัย เป็นต้น

๒. ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักวิจัยทั้งในภาครัฐ อุดมศึกษา และเอกชน ที่มีต่อปัญหาของระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ๑๖๐ รายการปัญหาส่วนใหญ่แล้วสอดคล้องกันเกือบทุกไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก

๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักวิจัยในภาครัฐ อุดมศึกษา และเอกชน ที่มีต่อปัญหาของระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย รายการปัญหา ๑๖๐ รายการ โดยรวมแล้วส่วนใหญ่ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๔. ลำดับความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและพัฒนาของประเทศตามความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักวิจัยในหน่วยงานวิจัยทั้งในภาครัฐ อุดมศึกษา และเอกชน ต่อปัญหาดังกล่าวทั้ง ๑๓ ด้าน โดยภาพรวมแล้วปรากฏผลดังนี้

ลำดับที่ ๑ ปัญหาด้านนโยบายและแผนการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ รัฐบาลเกือบทุกรัฐบาลยังไม่ให้ความสำคัญอย่างแท้จริงว่าการวิจัยและพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ลำดับที่ ๒ ปัญหาด้านนักวิจัย/บุคลากรการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ ขาดการสร้างนักวิจัย/บุคลากรการวิจัยมืออาชีพ

ลำดับที่ ๓ ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายและทุนอุดหนุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ รัฐบาลยังไม่ให้ความสำคัญต่อการทุ่มเทค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยทั้งในภาครัฐและเอกชนเท่าที่ควร

ลำดับที่ ๔ ปัญหาด้านผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ ยังขาดแคลนผู้บริหารหน่วยงานวิจัยที่มีคุณภาพ/มืออาชีพ

ลำดับที่ ๕ ปัญหาด้านหน่วยงานวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยภาครัฐขาดอิสระในการบริหาร/ดำเนินงานวิจัย เพราะติดอยู่กับรูปแบบของระบบราชการ

ลำดับที่ ๖ ปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดกลไกเชื่อมโยงในการร่วมมือทำการวิจัยระหว่างภาครัฐและเอกชน

ลำดับที่ ๗ ปัญหาด้านการร่วมมือประสานงานทางการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ การแลกเปลี่ยนนักวิจัย

ลำดับที่ ๘ ปัญหาด้านข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ ระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลทางการวิจัยแต่ละหน่วยงาน ยังไม่เป็นระบบเดียวกันทั้งหมด จึงทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลนำมาใช้ร่วมกันได้ทุกแห่ง

ลำดับที่ ๙ ปัญหาด้านการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ โดยภาพรวมแล้ว การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศยังถูกละเลยในทุกรูปแบบ

ลำดับที่ ๑๐ ปัญหาด้านการทำงานวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือขาดกลไกเชื่อมโยงเพื่อการพบปะปรึกษาถึงประเด็นที่ควรทำวิจัยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ผลงานวิจัยทั้งในภาครัฐและเอกชน

ลำดับที่ ๑๑ ปัญหาด้านผลงานวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือผลงานวิจัยเพื่อวางแผนป้องกันปัญหามีน้อยมาก ส่วนใหญ่เพื่อมุ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

ลำดับที่ ๑๒ ปัญหาด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ ขาดการประชาสัมพันธ์งานวิจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้ประชาชนทุกระดับได้รับรู้

ลำดับที่ ๑๓ ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผลการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายการปัญหาที่สำคัญคือ ขาดการติดตามประเมินผลการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง และทั่วถึง

๕. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของระบบการวิจัยและพัฒนา คือ ควรให้ความสำคัญมากขึ้นกับการบริหารจัดการในด้านนโยบายการวิจัยของรัฐ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านนักวิจัย/บุคลากรการวิจัยและพัฒนา และด้านองค์กรต่าง ๆ และข้อเสนอแนะเหล่านี้มีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกันในทุกกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ

จากความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักวิจัยในหน่วยงานวิจัยทั้งภาครัฐ อุดมศึกษา และเอกชน ที่มีต่อปัญหาระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าปัญหาการวิจัยและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งรายการปัญหาย่อย ๆ ส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในด้านที่มีความสำคัญในลำดับต้น ๆ ได้แก่ ด้านนโยบายและแผนการวิจัย ด้านนักวิจัย/บุคลากรการวิจัย ด้านค่าใช้จ่ายและทุนอุดหนุนเพื่อการวิจัย ด้านผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและโดยเฉพาะด้านหน่วยงานวิจัย ซึ่งปัจจุบันยังเป็นประเด็นที่หาข้อยุติยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรกลางทางการวิจัยของประเทศนั้น หากจะมีการปฏิรูปจำเป็นต้องให้อำนาจในการบริหารการวิจัยของประเทศทั้งระบบ และปฏิรูปองค์กรภายในสภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติตามภารกิจใหม่ทั้งหมด เพื่อให้เป็นองค์กรที่ทันสมัยตลอดเวลาและเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสิ่งที่ควรพึงระมัดระวังอย่างยิ่งคือ การปฏิรูประบบบริหารการวิจัยของชาติ จะต้องไม่สับสนกับระบบการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะระบบการวิจัยของชาติเกี่ยวข้องกับการวิจัยวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เป็นเรื่องของการใช้ศาสตร์หลายสาขาวิชาการมารวมกัน ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น หากมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วไม่ควรนำ ๒ ระบบนี้มารวมกัน

ใช้หลักวิธีบริหารจัดการระบบควบน้ำชลประทาน

น้ำ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อมนุษย์ แต่ขณะนี้วิกฤตการณ์น้ำกำลังรุนแรงมากขึ้น ทั้งการขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม น้ำเน่าเสีย อันเนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาระบบ “น้ำ” ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง น้ำเพื่อการเกษตรกรรม ที่ต้องใช้ระบบชลประทานเข้ามาช่วย

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เล็งเห็นความสำคัญของระบบชลประทานที่จะใช้ควบคุมดูแลการใช้น้ำ จึงให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่ นายไกรสร วีระโสภณ และคณะ จากสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบและการจัดระบบควบคุมการใช้น้ำชลประทาน” ซึ่งได้มีการศึกษาด้านวิศวกรรมของโครงการชลประทาน ๓ โครงการได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำอันจังหวัดสกลนคร โครงการชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยผึ้ง – ห้วยผา จังหวัดกาฬสินธุ์ และโครงการชลประทานราษฎรฝ่ายห้วยผึ้ง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาด้านวิศวกรรมของการจัดระบบควบคุมการใช้น้ำชลประทาน พบว่า สามารถแบ่งวิธีการจัดการเป็น ๓ ระดับคือ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ควรมีการจัดทำ Operation Rule Curves หรือโครงการจัดการอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการน้ำ โดยต้องมีการวางแผนการส่งน้ำก่อนฤดูกาลที่จะส่งมีการจัดการน้ำในแต่ละฤดูกาลมีการประเมินสิทธิภาพการให้น้ำในแต่ละปี โดยกรมชลประทานมีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของแหล่งน้ำและคลองสายใหญ่ ส่วนคลองย่อยกระทั่งถึงแปลงนาควรเป็นหน้าที่ของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

โครงการชลประทานขนาดกลาง ควรมีการควบคุมการใช้น้ำโดย Reservoir Operation Study กล่าวคือ ต้องมีการวางแผนก่อนที่จะส่งน้ำว่าควรจะทำกักน้ำและส่งน้ำจากอ่างแต่ละช่วงเวลาใด มีปริมาณเท่าใด ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยต้องมีการทำหน้าที่ร่วมกันระหว่างกรมชลประทานควรมีการควบคุมปริมาณน้ำบริเวณประตูระบายน้ำปากคลองสายใหญ่ ส่วนระดับล่างจากปากคลองสายใหญ่ลงไปควรเป็นหน้าที่ของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

ส่วนโครงการชลประทานขนาดเล็ก การควบคุมการใช้น้ำควรเป็นหน้าที่ของกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในแง่ของการศึกษาวิจัยด้านสังคม ทั้ง ๓ โครงการชลประทานเกี่ยวกับแนวทางที่จะได้รับน้ำสะดวกและเพียงพอหลายประการ เช่น ปรับปรุงคูน้ำเป็นคาคอนกรีต กำหนดรอบเวลาการรับน้ำและตั้งกฎกติกาให้แน่นอน ทั้งนี้ ต้องได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรด้วย ส่วนมาตรการจัดการน้ำในฤดูแล้งควรจะต้องปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย มีการจำกัดจำนวนพื้นที่ปลูกคลองเวียนคลอง เว้นฤดูปลูก ส่วนความมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของเกษตรกร

ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการกับแหล่งน้ำ, คลองส่งน้ำ และระดับคูส่งน้ำในขณะที่การบำรุงรักษาระบบส่งน้ำเกษตรกรต้องการร่วมแรงร่วมทำและร่วมกันจ่ายค่าบำรุงรักษา ในส่วนการบริการของรัฐหากว่ารัฐบริการน้ำได้อย่างเพียงพอแก่การเกษตรแล้ว เกษตรกรก็ยินดีจะจ่ายค่าทำให้ แต่ทั้งนี้ในการจัดการน้ำควรจะกำหนดกติกาการใช้น้ำโดยต้องมีข้อบังคับว่าเกษตรกรที่ไม่ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบก็จะตัดสิทธิการใช้น้ำหรือมีการเสียค่าปรับอย่างจริงจัง

นอกจากนี้เกษตรกรที่ใช้น้ำมีความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชลประทาน คือ การได้รับความรู้เรื่องวิธีการแบ่งสรรน้ำ การให้น้ำ วิธีบำรุงรักษาระบบชลประทาน และกฎหมายเกี่ยวกับชลประทาน ซึ่งข้อมูลการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้น้ำของเกษตรกรจะได้รับข่าวจากประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย การเรียกประชุมกลุ่มเจ้าหน้าที่ชลประทานให้ข่าวสาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การที่จะให้รูปแบบและการจัดระบบควบคุมการใช้น้ำชลประทานมีประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรและท้องถิ่นซึ่งในระดับนโยบาย รัฐบาลควรให้การสนับสนุนด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี งบประมาณอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่วนในระดับสถาบันการศึกษา ควรจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับสถานการณ์ทรัพยากรน้ำ อีกทั้งแนวคิดการถ่ายโอนการบริหารจัดการน้ำและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ในส่วนของกรมชลประทานและกรมส่งเสริมการเกษตร ควรจะมีการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำชลประทาน พี่ชแต่ละประเภทมีคุณสมบัติต่อการรับน้ำอย่างไร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรหรือท้องถิ่นรับทราบสามารถควบคุมการใช้น้ำชลประทานให้มีประสิทธิภาพ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

จิรพรรณ กาญจนอุดม : เรียบเรียง

สารนำร่องวิจัย

กรรมวิทย์ถ่ายทอดสูตร โลชั่น (ขมิ้นชันตากันยูง)

นพ.สมทรง รักษาเผ่า อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยสมุนไพรไทย คือ ขมิ้นชัน พบว่า นอกจากจะมีสรรพคุณในด้านยา คือ ช่วยขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ อาหารไม่ย่อย แผลพุพอง รักษาผิวและบำรุงแล้ว ยังพบว่าน้ำหอมระเหยที่สกัดจากเหง้าของขมิ้นชันยังมีสรรพคุณที่ดีในการป้องกันกำจัดยุง ทั้งนี้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของน้ำมันหอมระเหยจากเหง้าของขมิ้นชัน โดยศึกษาประสิทธิภาพในการป้องกันยุงกัด การกำจัดลูกน้ำ และการป้องกันการวางไข่ สรุปว่า ขมิ้นชันมีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดยุงได้เป็นอย่างดี

อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวต่อว่า ดำรับน้ำหอมระเหยที่ได้จากส่วนเหง้าของขมิ้นชันสามารถป้องกันการกัดของยุงได้นานถึง ๗ - ๘ ชั่วโมง นอกจากนี้ น้ำมันหอมระเหยของขมิ้นชัน ยังมีประสิทธิภาพในการกำจัดลูกน้ำยุง ป้องกันการวางไข่ของยุง และสามารถลดอัตราการฟักไข่ของยุงได้ จึงสามารถนำมาใช้ในการควบคุมป้องกันโรคติดต่อที่นำโดยยุงได้ และนอกจากจะป้องกันยุงกัดแล้ว โลชั่นตากันยุงสามารถป้องกันแมลงมีปีกที่อาศัยเลือดมนุษย์และสัตว์เป็นอาหาร การที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้กับ ชมรมรักษาสุนไพรรำปาง และชมรมพืชยาไทย เพราะเห็นว่ามีความพร้อมในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี แต่สิ่งที่อยากเห็นคือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ นอกจากโลชั่นแล้ว อยากให้พัฒนาเป็นสเปรย์ หรือแป้งทาสำหรับเด็ก ถ้าหากทำในรูปแบบที่หลากหลายก็สามารถที่จะตลาดต่างประเทศได้ เพราะสินค้าสมุนไพรกำลังเป็นที่นิยมที่สำคัญมีความปลอดภัยสูง

ไม่สูบบุหรี่เสี่ยงมะเร็งปากมดลูก – เต้านม

ศ. นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ กล่าวว่า หลังจากที่ถูกกระทรวงสาธารณสุขประกาศใช้ร้านอาหาร ภัตตาคารที่ติดเครื่องปรับอากาศเป็นเขตปลอดบุหรี่ ๑๐๐ % มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๘ พ.ย. ๒๕๔๕ ที่ผ่านมา ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการพอสมควร แต่เพื่อศึกษาผลกระทบทั้งด้านบวกและลบ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ร่วมกับเอแบคโพล จะทำโพลสอบถามผู้ประกอบการ ผู้สูบบุหรี่ที่ไปใช้บริการ คนทำงานในร้านอาหาร ภัตตาคารติดแอร์ ขณะนี้กำลังปรับปรุงแบบสอบถามอยู่

คาดว่า จะสำรวจได้ใน ๑ - ๒ สัปดาห์นี้ อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัย พบว่า เมื่ออยู่ในที่มีควันบุหรี่ ๑ - ๒ ชั่วโมงก็มีผลกระทบ ถ้าอยู่ ๘ ชั่วโมง ควันที่ได้รับเหมือนการสูบบุหรี่หลายมวน การทำงานในบาร์ คลับ ผับ ที่สูบบุหรี่เพียง ๓๐ นาที จำนวนควันบุหรี่ที่ได้รับเท่ากับการสูบบุหรี่ ๑ ซอง

ทางด้าน ศ.ดร.สแตนตัน เอ. แกลนซ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา ซึ่งเดินทางมาแลกเปลี่ยนข้อมูลการออกกฎหมายประกาศกัตตาคารเป็นเขตปลอดบุหรี่ ๑๐๐ % กับนักวิชาการไทย กล่าวว่า กฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่ทำงานและร้านอาหาร ๑๐๐ % ในแคลิฟอร์เนีย ประกาศเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๕ และขยายไปครอบคลุม บาร์ คลับ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๘ ในช่วงแรกที่กฎหมายประกาศใช้นั้น บริษัทบุหรี่ยักษ์ออกโฆษณาว่า กฎหมายกำหนดให้กัตตาคารปลอดบุหรี่ จะทำให้ยอดขายตกประมาณร้อยละ ๓๐ แต่เมื่อรัฐบาลบังคับใช้กฎหมาย ยอดขายของธุรกิจกัตตาคาร ร้านอาหาร ไม่ได้ลดลง แต่กลับมีการจ้างงานเพิ่ม ดูรายได้จากการเสียภาษีก็ไม่เพิ่มขึ้นเช่นกัน จะเห็นว่า ข้อโคหกของบริษัทยุหรี่มีมากมาย ดังนั้นรัฐบาลไทยต้องประกาศเจตนารมณ์ให้เจ้าของร้านอาหาร กัตตาคารทราบว่า รัฐบาลเอาจริงกับกฎหมายนี้ ขณะเดียวกันต้องสื่อสารกับประชาชนว่า มีกฎหมายลักษณะนี้เปิดสายด่วนให้ประชาชนแจ้งเบาะแสว่ามีร้านอาหารที่ไม่ปฏิบัติตาม

ศ.ดร.สแตนตัน กล่าวด้วยว่า พืชภัยจากบุหรี่แม้ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะผู้หญิงก็มีโอกาสที่จะเป็นมะเร็งที่ปากมดลูก และมะเร็งเต้านม เพราะมีการศึกษาพบว่า การสูดควันบุหรี่เข้าไปมาก ๆ จะไปสะสมในไต เวลาปัสสาวะสารที่ก่อมะเร็งในบุหรี่ที่ไปสะสมในไตก็จะไหลผ่านอวัยวะคือ ปากมดลูก ทำให้เสี่ยงที่จะเป็นมะเร็ง แต่กรณีของมะเร็งเต้านมยังมีข้อถกเถียงกันอยู่ว่า ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ แต่มีโอกาสเป็นมะเร็งเต้านมได้อย่างไร แต่ตนเชื่อว่า คนที่ไม่สูบบุหรี่สามารถที่จะเป็นมะเร็งเต้านมได้ เพราะเมื่อสูดควันบุหรี่เข้าไป สารที่ก่อมะเร็งจะไปสะสมที่เนื้อเยื่อตรงหน้าอก ทำให้เกิดโรคมะเร็งเต้านม แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่สูบบุหรี่กลับมีโอกาสเป็นโรคมะเร็งเต้านมน้อยกว่า เนื่องจากการสูบบุหรี่จะทำให้สารเอสโตรเจนในร่างกายลดลง

ที่มา : หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันเสาร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๖

จิรพรรณ กาญจนอุดม : เรียบเรียง

ที่ปรึกษา

นางพรพิมล ธิรคุณ โกวิท : รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นายบุญเรือง บุรภักดิ์ : ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

คณะทำงาน

นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม : ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
นางสาวอุษา โนมิตตระกูล : วิทยากร ๗
นางสิวพร สุขเอียด : วิทยากร ๗
นางสาวพจนา ธีรามนตรี : วิทยากร ๖
นางสาวสุหาทิพย์ จันทรวิสรุต : วิทยากร ๖
นางสาวกึ่งกาญจน์ ภูมาลี : วิทยากร ๖
นางนงศ์เยาว์ ประพิน : วิทยากร ๕
นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ : วิทยากร ๕
นางสาวปิยะวรรณ ปานโต : วิทยากร ๓

ผู้จัดทำ

นายจันทมร สีหาบุญดี : วิทยากร ๔

ฝ่ายธุรการ

นางสาวธณัฐดา หาเรือนศรี : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
นางสาวนันท์นภัส ลีสี : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

ติดต่อขอรายละเอียดบทความได้ที่
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๒๓๕๗-๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๓๑
หมายเลขโทรสาร ๐-๒๓๕๗-๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๓๐

วัตถุประสงค์..

- เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านงานวิจัย
- เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านงานวิจัยให้แพร่หลายและทันต่อสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
- เพื่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้ประกอบการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา

เป้าหมาย..

- สมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ..

- กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จัดพิมพ์ที่..

- สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกเป็นรายเดือน (ปีละ ๑๒ เล่ม)